

ג'ת יוקה 57 / רח אוגוסט

דפוס מוסקט

התכתיב

תיאטרון

22/95

הכיבוש אכן משחית

תיאטרון חיפה מציג את "בית הקפה של ירח אוגוסט", מאת אפרים סידון, על פי ג'ון פטריק, בימוי: רוני ניניו.

במקור התרחשה עלילת המחזה, שנכתב בשנות החמישים, באוקינאווה וסיפר על כיבוש אמריקאי של יפאנים, כשהנכ"ש בשים כובשים בעורמתם את הכובשים. קצין אמריקאי, שנש" לח לתרבת כפר מקומי, מוצא עצמו חי באושר עם גיישה ומשווק ברנדי מתוצרת מקומית ליחידות הצבא. בגרסה הישראלית המחזה מתרחש בדרום לבנון, הגיישה היא רקדנית בטן, והכפר משווק נפאס לאזרחים בישראל. בשני המקרים לומד הקהל, שכשמקשיבים ללב הנכבשים אפשר להגיע לדרך קיום בשלום, ולפחות להוציא מזה הצגה חביבה ומשעשעת. אין בעיות גדולות ביחס להצגה. התפאורה של מיקי ברכני עז משעשעת כשלעצמה, העיבוד עובד, גם כשאפרים סידון מוסיף למחזה רב (אלכס מונטה) שמוצא בכל מקום שרידים יהודיים. הבמאי מרבה להוסיף המצאות, שחלקן מיותרות וגוזלות את תשומת הלב מקו העלילה. השחקנים נהנים, כך נראה, אם כי אף אחד מהם לא מפליא, להוציא את ריקוד הבטן של מיכל מתתיהו, ורגעים לא מעטים של סלים דאו, המעצב את סאקיני והולך בעקבות רפאל קלצ'קין ומרלון ברנדו, שעשו את התפקיד לבלתי נשכח. כאן הוא חביב, אך חוששני שנשכח.

אם הכל בסדר ומשעשע, מה בכל זאת לא בסדר? המציאות. בשנות החמישים יכולנו לצחוק בתמימות ורומנטיקה על כיבוש אמריקאי נאור. בשנות התשעים קשה מאוד לצחוק על כיבוש ישראלי נאור, בין אם מדובר בדרום לבנון או בגדה. לפני 15 שנים תיאטרון חיפה לא היה מעז להעלות מחזה שמטיף לבריחה מהמציאות ולשעשוע, שנושאו הוא כיבוש ומפגש תרבויות. היום הוא משעשע בכך את מנוייו. ההצגה בהחלט חביבה, אבל הכיבוש כנראה אכן משחית. במקור אמר סאקיני בסוף המחזה, שהתכמה עושה את החיים לנסבלים. בעיבוד הוא אומר ש"אינספיריישן זה עניין של מסטוליישן". הברדל קטן, אבל משחית.

מיכאל הנדלולץ